

Συνέντευξη του Γενικού Γραμματέα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, κ. Χρήστος Γκόρτσου στο ΑΠΕ

Ερώτηση: Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών (ΕΕΤ) παρουσίασε με πρωτοβουλία της στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής την μελέτη με τίτλο «Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην ελληνική οικονομία» την οποία και δημοσιοποίησε.

Ποια είναι τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την μελέτη αυτή σχετικά με το επίπεδο υπερχρέωσης των ελληνικών νοικοκυριών, θέμα το οποίο αποτελεί τις τελευταίες εβδομάδες αντικείμενο συζήτησης και παράθεσης στοιχείων;

Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων που προκύπτουν από μελέτες της Τράπεζας της Ελλάδος αναφορικά με το εν λόγω θέμα, τα οποία παρουσιάζονται στη μελέτη της ΕΕΤ, τα ελληνικά νοικοκυριά, κατά μέσο όρο, δεν είναι υπερχρεωμένα. Ειδικότερα, το ποσοστό το οποίο αναλογεί στην αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων ενός νοικοκυριού, σε σχέση με το δηλούμενο εισόδημα δεν ξεπερνά το 33% για τη συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών, μολοντί υπάρχουν και νοικοκυριά με μεγαλύτερο βαθμό επιβάρυνσης σε μηνιαία βάση.

Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι τα επίσημα αυτά στοιχεία αναφέρονται στο ποσοστό των δανειακών υποχρεώσεων σε σχέση με το δηλούμενο εισόδημα, σε μια χώρα που όπως γνωρίζουμε το εισόδημα που δηλώνεται στην εφορία δεν ισούται πάντοτε υποχρεωτικά με το πραγματικό εισόδημα. Άρα υπάρχει η πιθανότητα σε ορισμένες περιπτώσεις να φαίνεται ότι υπάρχει μια μεγαλύτερη επιβάρυνση των νοικοκυριών που στην πραγματικότητα δεν ισχύει.

Ερώτηση: Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά προκύπτει το συμπέρασμα ότι υπάρχουν περαιτέρω περιθώρια νέου δανεισμού για τα ελληνικά νοικοκυριά;

Με βάση τις μελέτες της Τράπεζας της Ελλάδος που προανέφερα, το 49% των Ελλήνων δεν έχει λάβει κανένα δάνειο γεγονός που σημαίνει ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός πολιτών που μπορεί στο μέλλον να προσέλθει στις τράπεζες και να δανειστεί.

Ένα δεύτερο ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο είναι το ποσοστό των δανείων σε σχέση με το ΑΕΠ, το οποίο στην Ελλάδα παραμένει από τα χαμηλότερα στην ΕΕ, ενώ σε χώρες, όπως η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η

Ισπανία, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά υψηλότερο.

Υπό αυτές τις προϋποθέσεις και λαμβάνοντας υπόψη ότι θα συνεχιστούν οι καλοί ρυθμοί ανάπτυξης, τα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης του δανεισμού είναι ορατά, χωρίς να δημιουργείται πρόβλημα για τη συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών.

Ερώτηση: Η ΕΕΤ γιορτάζει φέτος τα 80 χρόνια από την ίδρυσή της και αριθμεί 27 τράπεζες μέλη με σημαντική παρουσία και στο εξωτερικό. Ποιες εκτιμάτε ότι είναι οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και ποια μπορεί να είναι η συμβολή της ΕΕΤ;

Κύριος σκοπός της ΕΕΤ με βάση το καταστατικό της είναι η προαγωγή του ελληνικού τραπεζικού και εν γένει χρηματοπιστωτικού συστήματος και η συμβολή της στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, καθώς επίσης και η διασφάλιση των ενδιαφερόντων και των συμφερόντων των μελών της.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει το ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι πολλαπλές τόσο σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας όσο και σε σχέση με τη δυσμενή συγκυρία της διεθνούς χρηματοπιστωτικής αναταραχής που εξακολουθεί να υφίσταται.

Οι άξονες δράσης της ΕΕΤ στην παρούσα συγκυρία είναι οι ακόλουθοι:

- η διαρκής, έγκαιρη και στοχευμένη παρέμβαση σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και την κοινοτική νομοθεσία, ώστε το ελληνικό τραπεζικό σύστημα να είναι ανταγωνιστικό σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο. Η δράση δε αυτή της ΕΕΤ αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία, όπου οι αναμενόμενες ρυθμιστικές εξελίξεις αναμένεται να είναι σημαντικές για την αντιμετώπιση των αιτίων που οδήγησαν στη χρηματοπιστωτική κρίση.
- η ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε διατραπεζικό επίπεδο για την προώθηση των συστημάτων πληρωμών και την υλοποίηση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών, γνωστού ως SEPA,
- η προώθηση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων για την ενίσχυση, μεταξύ άλλων, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και της επιχειρηματικότητας εν γένει, καθώς επίσης και της συνεργασίας με τους λοιπούς παραγωγικούς φορείς της χώρας,

- η μελέτη και παρουσίαση χρήσιμων στοιχείων που αφορούν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα και τη λειτουργία του, και, βέβαια,
- η διαρκής ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων με γνώμονα την καλύτερη δυνατή κατάρτιση ιδίως αλλά όχι μόνο των τραπεζικών στελεχών και υπαλλήλων.

Στις όμορες χώρες όπου οι ελληνικές τράπεζες έχουν αναπτύξει σημαντική παρουσία, η ΕΕΤ συνεργάζεται ολοένα και περισσότερο με τις Τραπεζικές Ενώσεις των χωρών αυτών, ώστε να διαμορφώνονται κοινές θέσεις όσον αφορά την εκπροσώπηση των τραπεζικών συστημάτων.

Ερώτηση: Ποιες είναι ειδικότερα οι πρωτοβουλίες της ΕΕΤ στον τομέα της εκπαίδευσης και της δημιουργίας του Ενιαίου χώρου πληρωμών;

Η ΕΕΤ παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες προς τις τράπεζες μέλη της και τους εργαζόμενους σε αυτές, συμπληρωματικά προς τα εσωτερικά εκπαιδευτικά προγράμματα που οι ίδιες αναπτύσσουν, παρέχοντας μια σειρά σεμιναρίων σε θέματα που έχουν διατραπεζικού χαρακτήρα ή σε θέματα με τα οποία η ΕΕΤ κατεξοχήν ασχολείται λόγω της φύσης των εργασιών της, όπως ενδεικτικά η υλοποίηση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA).

Για παράδειγμα εκπαιδύουμε τόσο τις τράπεζες μέλη μας, μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων (διατραπεζικών, ενδοεπιχειρησιακών και εξ' αποστάσεως), όσο και τους πελάτες των τραπεζών για τον SEPA που θα ολοκληρωθεί σταδιακά μέχρι το 2012.

Σε ό,τι αφορά την πρόοδο των εργασιών για τον SEPA, θα ήθελα να σημειώσω ότι τα δύο από τα τρία ηλεκτρονικά εργαλεία του SEPA (μεταφορές πιστώσεων και κάρτες) παρέχονται πανευρωπαϊκά από τον Ιανουάριο του 2008. Η προσφορά σύγχρονων εργαλείων πληρωμών για εγχώρια και πανευρωπαϊκή χρήση έχει εξασφαλιστεί από το τραπεζικό μας σύστημα. Αυτό που πλέον απομένει είναι η ζήτηση αυτών των εργαλείων πληρωμών από τους τελικούς χρήστες υπηρεσιών πληρωμών, η κατανόηση των πλεονεκτημάτων χρήσης τους και η προσαρμογή των μηχανογραφικών εφαρμογών του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων, προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως τα πλεονεκτήματα της ενιαίας αγοράς πληρωμών σε ευρώ.

Προς το σκοπό αυτό, η ΕΕΤ έχει ήδη προβεί και θα συνεχίσει να το κάνει, σε συστηματική ενημέρωση των τελικών χρηστών υπηρεσιών πληρωμών (καταναλωτών, επιχειρήσεων, Δ.Ε.Κ.Ο. και δημόσιου τομέα).

Ερώτηση: Ειδικότερα όσον αφορά την δημιουργία του SEPA ποια θα είναι επιγραμματικά τα οφέλη για τον πολίτη;

Τα βασικά οφέλη που θα επιφέρει ο SEPA στη διενέργεια πληρωμών από τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και το Δημόσιο θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

1. Για τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και τις Δ.Ε.Κ.Ο.

- Χρήση ενός τραπεζικού λογαριασμού για την αποστολή και λήψη ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ από και προς όλες τις χώρες που εντάσσονται στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής του SEPA, εξασφαλίζοντας την προσβασιμότητα στους τραπεζικούς λογαριασμούς της πελατείας 31 Ευρωπαϊκών χωρών (Ευρωπαϊκή Ένωση, Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Ελβετία).
- Χρήση ενιαίων προτύπων και ενιαίων τεχνολογικών εφαρμογών για την αποστολή και λήψη των ηλεκτρονικών πληρωμών. Δυνατότητα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης από την επιχείρηση της απαίτησης που καλύπτει η εισερχόμενη πληρωμή.
- Ομοιόμορφοι κανόνες για τη διενέργεια ηλεκτρονικών πληρωμών, ανεξαρτήτως εάν αυτές γίνονται εντός της χώρας μας ή εντός του SEPA (π.χ. χρήση IBAN και BIC).
- Εγγυημένη χρονικά ολοκλήρωση της μεταφοράς πίστωσης ή της άμεσης χρέωσης.
- Εγγυημένη πίστωση ολόκληρου του μεταφερόμενου ποσού στον δικαιούχο.
- Κάθε τράπεζα λαμβάνει τα τυχόν έξοδα της ηλεκτρονικής πληρωμής αποκλειστικά από τον πελάτη της. Ο πελάτης δεν πληρώνει τα τυχόν επιβαλλόμενα έξοδα της άλλης τράπεζας.
- Ομοιόμορφοι κανόνες προστασίας του καταναλωτή σε ολόκληρη την Ευρώπη, ανάλογα και με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό εργαλείο πληρωμής.
- Πλήρως αυτοματοποιημένη διαδικασία ολοκλήρωσης της πληρωμής, ανεξάρτητα εάν αυτή πραγματοποιείται μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών.
- Ομοιόμορφοι κανόνες για τις απορρίψεις και τις επιστροφές σε περίπτωση αδυναμίας πίστωσης του λογαριασμού του δικαιούχου.
- Αύξηση της ασφάλειας κατά τη διενέργεια πληρωμών με κάρτες (EMV chip και χρήση PIN).

- Δυνατότητα αποδοχής από τους εμπόρους, εφόσον το επιθυμούν, όλων των καρτών πληρωμής που κυκλοφορούν στην Ευρώπη και είναι συμβατές με το περιβάλλον SEPA.

2. Για το Δημόσιο

- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων των πανευρωπαϊκών ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμής SEPA για την είσπραξη οφειλών από νομικά και φυσικά πρόσωπα και την πληρωμή πολιτών και επιχειρήσεων από το Δημόσιο.
- Πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς πολιτών και επιχειρήσεων σε 31 ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. για την πληρωμή μισθών ή συντάξεων δικαιούχων του ελληνικού δημοσίου που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες).
- Χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων πληρωμής και ειδικά των άμεσων χρεώσεων και των καρτών για την πληρωμή οφειλών των πολιτών στο Δημόσιο. Σταδιακή αντικατάσταση άλλων, μη ηλεκτρονικών και «ακριβών» εργαλείων πληρωμών, όπως οι επιταγές και τα μετρητά.
- Παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, συμβατών με το πλαίσιο των κανόνων του SEPA (π.χ. χρήση ελληνικών χαρακτήρων), είτε σε πολυμερές (με περισσότερες τράπεζες) είτε σε διμερές (με μια τράπεζα) επίπεδο συνεργασίας.

Ερώτηση: Ένα σχεδόν χρόνο μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε από τα στεγαστικά δάνεια μειωμένης εξασφάλισης στις ΗΠΑ και εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο, ποιες εκτιμάτε ότι είναι οι σήμερα επιπτώσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα;

Όπως γνωρίζετε, τα αίτια της κρίσης διερευνώνται ακόμη, ενώ, παράλληλα, δρομολογούνται με ταχύτατο ρυθμό τα μέτρα που πρόκειται να αναληφθούν σχετικά. Συνεπώς, είναι πραγματικά πρόωμο να τοποθετηθεί κανείς με απόλυτη ασφάλεια ως προς τις επιπτώσεις της κρίσης. Αυτό που με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε είναι ότι οι ελληνικές τράπεζες δεν έχουν επηρεαστεί άμεσα από την κρίση στο βαθμό που δεν έχουν εκδώσει, επενδύσει ή συμπεριλάβει στα χαρτοφυλάκιά τους τα συγκεκριμένα προϊόντα από τα οποία ξεκίνησε η κρίση.

Λόγω όμως της δυσπιστίας που υπάρχει σε διεθνές επίπεδο για τις θέσεις κάθε τράπεζας σε συνάρτηση με τις αυξημένες ανάγκες ρευστότητας που

δημιουργήθηκαν, έχει επηρεαστεί η διατραπεζική αγορά με τη σημαντική άνοδο των επιτοκίων της, γεγονός που επηρεάζει και τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα που δανείζονται από αυτήν.

Σταδιακά, είναι βέβαιο ότι θα αρχίσει να εξομαλύνεται η κατάσταση, κανείς όμως δεν μπορεί να προσδιορίσει τον ακριβή χρόνο που θα συμβεί αυτό. Η εκτίμηση είναι ότι βρισκόμαστε σε μια διαδικασία μέσα από την οποία θα καταλάβουμε τελικά ποιες τράπεζες διεθνώς είχαν προβλήματα, θα ολοκληρωθεί η εξυγίανσή τους και επομένως θα έχουμε εξομάλυνση.